

Nicolae Donici

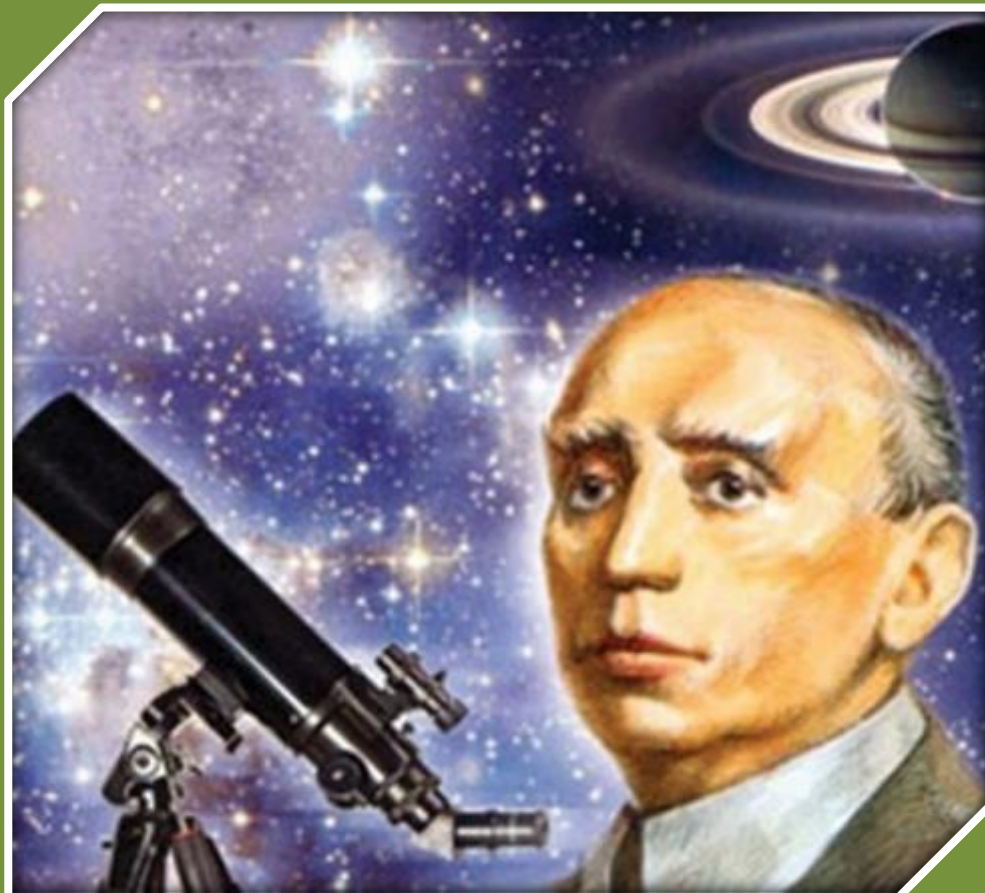
Contribuții în meteorologie

150 de ani de la naștere

Cuprins

- **Începuturile meteorologiei în România**
- **Observatorul de la Dubăsarii Vechi și relația lui Nicolae Donici cu Institutul Meteorologic Român**
- **Săptămâna Internațională a Norilor**
- **Lucrări internaționale importante**
- **Bibliografie**

Nicolae Donici (1874-1956)

Nikolai Nikolaevich Donich

- Nicolae Donici (1874 – 1956) s-a născut la Petricani în Chișinău. Educația primită în anii de școală și formarea ca intelectual în anii de facultate ai Departamentului de Fizică și Matematică din cadrul Universității Novorossiisky de la Odessa, între anii 1893-1897, avându-i ca profesori pe S.P. Sleshinsky, I.M. Zanchevsky, S.P. Yaroshenko, V.V. Preobrajensky, F.N. Shvedov (care deținea funcția de Rector al Universității), A.V. Klossovskii și A.K. Kononovich, l-au ajutat să-și manifeste activ potențialul în astrofizică și parțial în meteorologie, în epoca de debut a marilor descoperiri științifice. Baikov amintește faptul că Nicolae Donici era interesat de toate manifestările și aspectele vieții umane, preocupare facilitată de educația lui multidisciplinară.

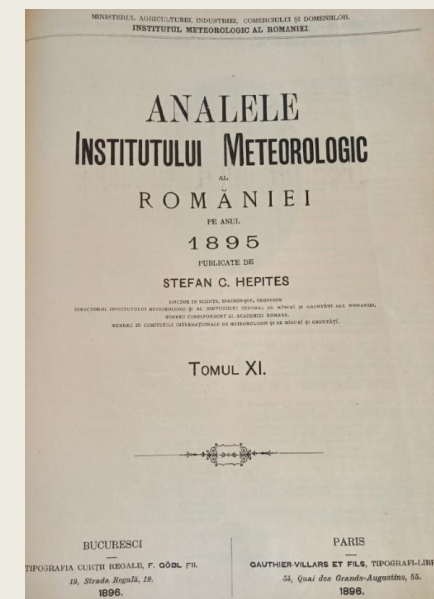
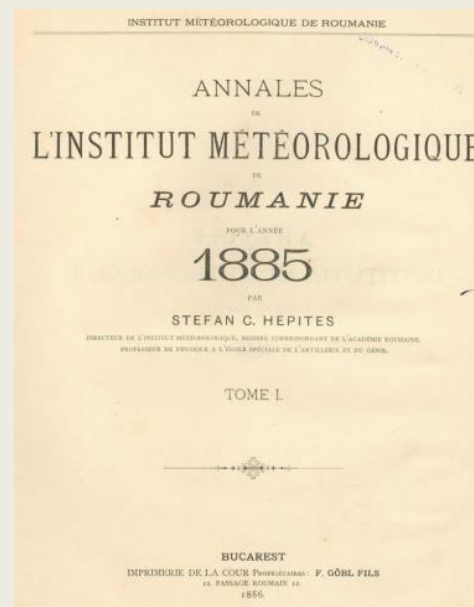
Începuturile meteorologiei în România

După modelul instituțiilor meteorologice din vestul Europei pe care Ștefan Hepites a avut onoarea să le viziteze, în 30 iulie 1884, se înființează Institutul Meteorologic al României (astăzi în perimetrul Parcului Carol). Imediat după înființarea Institutului Meteorologic, Hepites începe activitatea de instalare a unor noi stații meteorologice în țară. Astfel în anul 1885 se ajunge la 11 stații, pentru ca în anul 1888, rețeaua să fie formată din 30 de stații de observații meteorologice.

În 1885 este publicat primul volum din “Analele Institutului Meteorologic al României”.

Institutul Meteorologic Central de la Filaret și personalul din anul 1922 (fotografie din baza de metadate a Administrației Naționale de Meteorologie)

Coperta primului volum de „Anale” ale Institutului Meteorologic Central al României – anul 1885 – lucrare aflată în biblioteca Administrației Naționale de Meteorologie

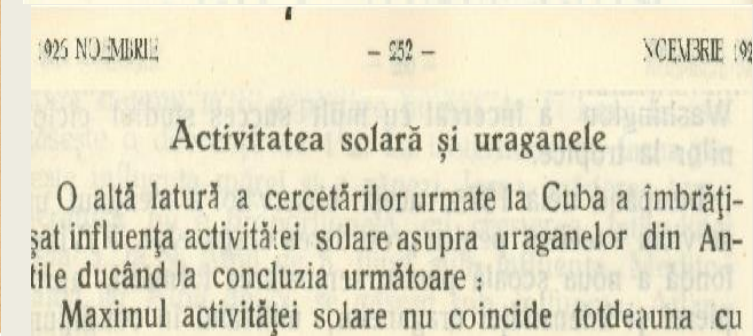
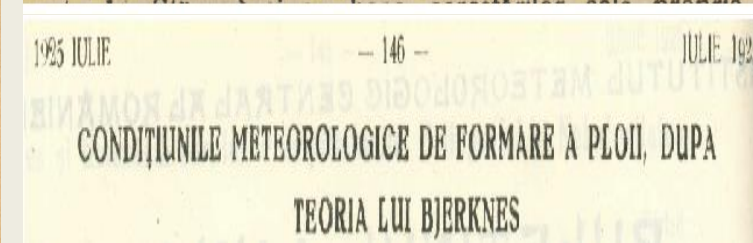
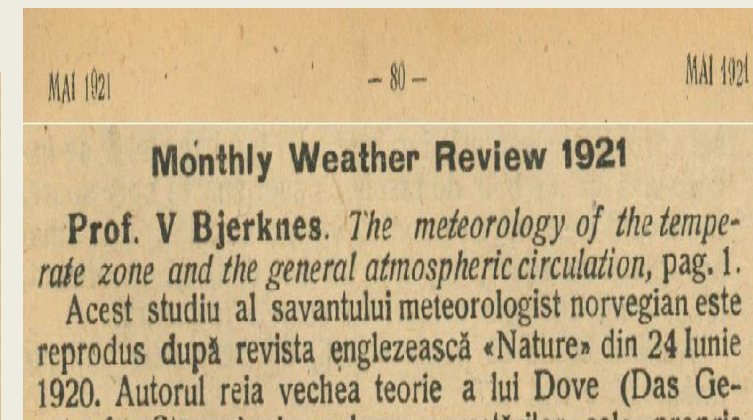
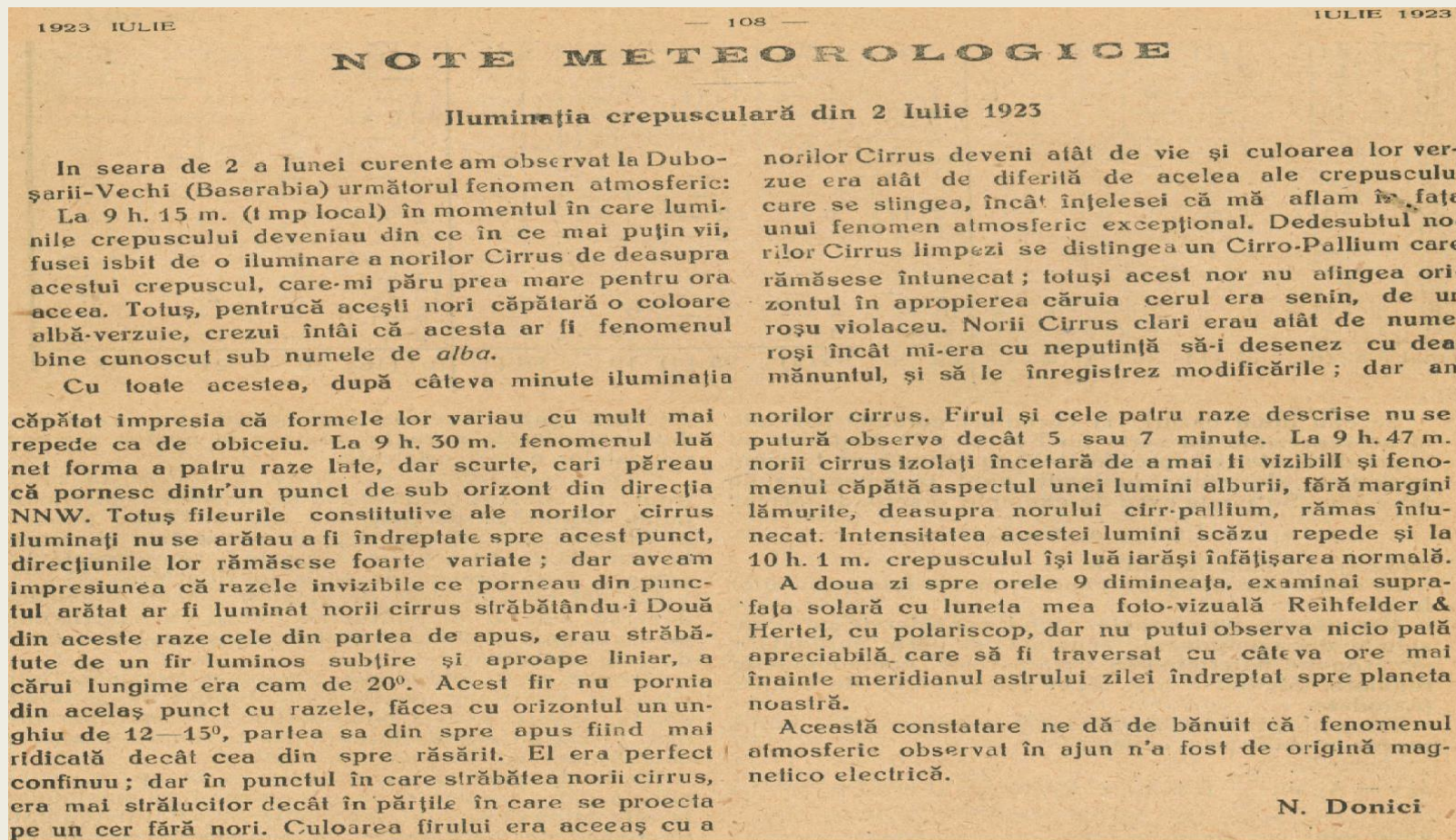
Observatorul de la Dubăsarii Vechi și relația lui Nicolae Donici cu Institutul Meteorologic Român

---

Directorul Institutului Meteorologic al României Enric Otetelișanu face în 1921 un apel către toți românii care ar dori să facă observații meteorologice complementare celor făcute în rețeaua oficială de meteorologie de suprafață. În acel moment, E. Otetelișanu era conștient de faptul că observațiile furnizate de rețeaua națională de stații meteorologice nu erau suficiente pentru a reprezenta întreg teritoriul țării.

Rețeaua de observații meteorologice a fost grav afectată de Primul Război Mondial și de restricțiile bugetare din perioada 1908-1920. În aceste vremuri, Nicolae Donici a înființat o stație meteorologică în cadrul propriului Observator astronomic situat la Dubăsarii Vechi. Măsurătorile efectuate la această stație meteorologică sunt incluse în „*Buletinul Lunar*” al Institutului Meteorologic al României începând din septembrie 1923.

Lucrările publicate în „*Buletinul Lunar*” al Institutului Meteorologic nu sunt legate exclusiv de domeniul meteorologiei. În aceste volume se găsesc articole care tratează probleme situate la granița dintre Astronomie și Meteorologie. **Nicolae Donici** a publicat o lucrare de acest fel în iulie 1923, referitoare la tipurile de nori pe care le-a identificat în timpul observațiilor astronomice pe care le-a efectuat.

Începând cu anul 1923, Nicolae Donici începe să manifeste interes pentru observațiile meteorologice, punând astfel bazele unui punct de măsurare, după cum afirma în februarie 1924 în **Raportul despre Observatorul de la Dubăsarii Vechi**: „La începutul anului expirat, am procedat a înființa pe lângă Observatorul meu, o stație meteorologică unde observațiile s-ar putea face în cursul întregului an, conform programului altor stațiuni similare din România,,.

Preocupările savantului Donici în domeniul meteorologiei nu au fost unele de suprafață, savantul înțelegând necesitatea distribuirii stațiilor meteorologice astfel încât să acopere toate formele de relief pentru a putea descrie regiunile climatice ale unui teritoriu, obligativitatea dotării unui astfel de punct observațional cu aparatură de specialitate folosită de comunitatea meteorologică internațională și rigurozitatea respectării unui program de observații, astfel încât datele obținute să poată fi comparabile și compatibile la nivelul întregului teritoriu.

Săptămâna Internațională a Norilor

În săptămâna 24-30 septembrie 1923, Oficiul Național Meteorologic al Franței a organizat o cercetare internațională a cerului. Această acțiune a avut ca scop fotografierea și identificarea tipurilor de nori care urmau să se dezvolte în acea perioadă, în același timp pentru toți observatorii, de trei ori pe zi, după cum relata chiar Nicolae Donici în ședința din 4 aprilie 1924 prezidată de I.C. Negruzzi .

După propunerea lui Sir Napier Shaw, președintele Comitetului Meteorologic Internațional și al Comisiunii Internaționale a Nourilor, s'a luat decizunea de a se organiza în luna Septembrie anul trecut, „Săptămâna internațională a nourilor“, în timpul căreia un

BIBLIOGRAPHY

C. FITZHUGH TALMAN, Meteorologist in Charge of Library

RECENT ADDITIONS

The following have been selected from among the titles of books recently received as representing those most likely to be useful to Weather Bureau officials in their meteorological work and studies;

- Brooks, Charles F.
Some striking displays of coronas and iridescent clouds. 12 p. 28½ cm. [Typewritten.]
- Dole, Eleazer J.
Studies on the effects of air temperature and relative humidity on the transpiration of *Pinus strobus*. Burlington. 1924. 39 p. illus. plates. 23 cm. (Univ. of Vt. & State agric. coll. Vt. agric. exper. sta. Bull. 238, July, 1924.)
- Fergusson, S. P.
Methods for measuring humidity. p. 119-121. 24 cm. (Repr.: Journ. optic. soc. Amer. & review of sci. instrum.

RECENT PAPERS BEARING ON METEOROLOGY

The following titles have been selected from the contents of the periodicals and serials recently received in the library of the Weather Bureau. The titles selected are of papers and other communications bearing on meteorology and cognate branches of science. This is not a complete index of all the journals from which it has been compiled. It shows only the articles that appear to the compiler likely to be of particular interest in connection with the work of the Weather Bureau.

- Académie Roumaine. Bulletin de la section scientifique. Bucarest. 3° année. no. 5-6. 1923.*
Donici (Donitch), M. N. Semaine internationale des nuages du 24 au 30 septembre à l'Observatoire d'Astronomie Physique sis parc de Dubossary Vecchi. p. 23-35.

SEMAINE INTERNATIONALE DES NUAGES DU 24 AU 30
SEPTEMBRE 1923 A L'OBSERVATOIRE D'ASTRONOMIE
PHYSIQUE SIS PARC DE DOBOSSARY VECCHI

PAR

M. N. DONITCH

Note présentée à l'Académie Roumaine le 13 juin 1924

Par une note en date du 1 décembre 1922 MM. Schereschewsky et Wehrlé ont proposé de faire une étude synoptique des nuages au moyen de photographies prises simultanément dans un grand nombre de points de notre globe répartis sur les continents et sur les mers, de manière à donner une vue d'ensemble du ciel continue dans l'espace et dans le temps.

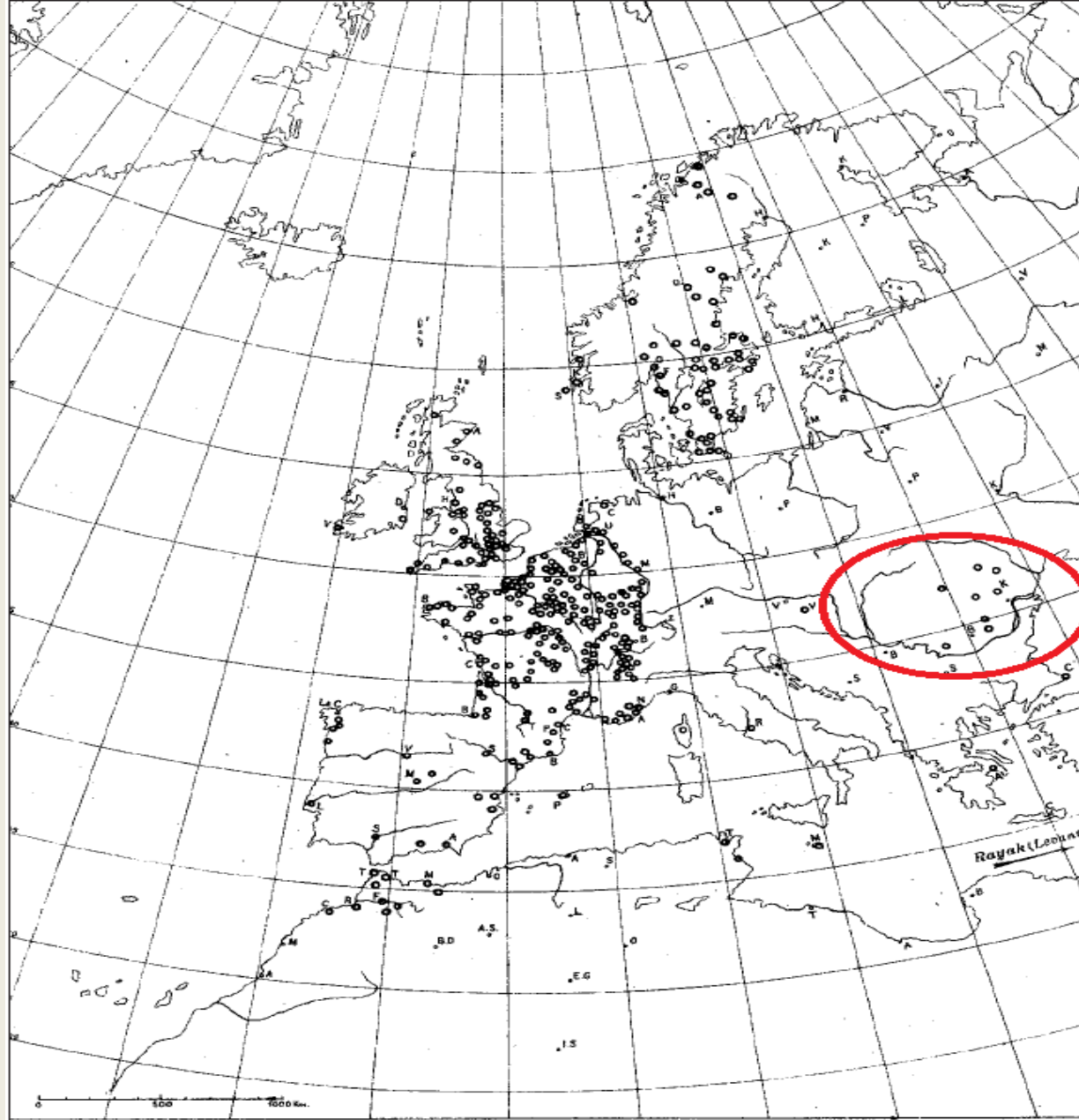
Sur une demande de M. E. Otetelișanu, Directeur de l'Institut Météorologique Central de Roumanie, l'Observatoire d'Astronomie Physique de Dubossary Vecchi a pris part à cette collaboration internationale, et j'ai l'honneur de présenter à l'Académie Roumaine le résumé de ces observations, ainsi qu'un album de photographies des nuages obtenues pendant la période mentionnée.

Nicolae Donici a participat la această acțiune la invitația directorului Institutului Meteorologic Central al României Enric Otetelișanu: „*Primind o asemenea circulară, directorul Institutului Meteorologic Central al României, dl E. Oteteleșanu, mi s-a adresat și mie cu o cerere, să iau parte la această lucrare, ceea ce am acceptat cu plăcere.*”

Rezultatul acestei cercetări s-a constituit în realizarea atât a uneia dintre primele hărți sinoptice cu fronturi noroase observate în mod uniform pe o suprafață ce cuprinde aproape un continent, cât și a unei versiuni îmbunătățite pentru Atlasul Norilor. În urma acestei experiențe, Nicolae Donici scrie o *Notă* pe care o prezintă la Academia Română, cuprinzând detalii referitoare la modul în care a obținut fotografiile norilor.

În activitatea curentă observațională a stațiilor meteorologice de suprafață se folosește lucrarea Organizației Meteorologice Mondiale denumită *Atlasul Internațional al Norilor*. Fără implicarea unor oameni dedicați și pasionați, așa cum a fost marele savant Nicolae Donici, o astfel de lucrare de mare anvergură care să poată fi folosită la toate stațiile meteorologice de pe globul pământesc, nu ar fi fost posibilă. Utilizarea actuală a unor asemenea lucrări, care cuprind în ele munca și dăruirea unor mari personalități, reprezintă un omagiu adus peste timp acestora.

Amplasarea stațiilor meteorologice care au furnizat fotografiile pentru *Săptămâna internațională a norilor* din 1923. (după Tire de Schereschewsky et Wehrlé, 1926)

Lucrări internaționale importante

1900

Observations de l'éclipse totale du Soleil du 28 May 1900 à Elche près d'Álicante (Espagne)

1902

Observations de l'éclipse totale du soleil du 17–18 mai 1901 à Padang (Sumatra)

1903

Sur l'état des enveloppes du Soleil à l'époque du dernier minimum de son activité

1905

Observations de l'éclipse annulaire du Soleil du 16–17 mars 1904 à Phnom-Penh (Cambodge)

1907

Observations de l'éclipse totale de Soleil du 29–30 août 1905

1912

Observations du passage de Mercure sur le disque du Soleil le 14 novembre 1907

Lucrări internaționale importante

1915

Observations de l'éclipse totale de Soleil du 8/21 août 1914

1916

Observations du spectre de la comète de Halley à Starya Doubossary

1921

Observations de l'eclipse solaire du 16-17 avril 1912

1924

Observations d'Astronomie physique au parc Doubossary-Vechi

1933

Observations de l'éclipse totale de Soleil du 31 août 1932

1936

Sur la photographie du spectre de l'atmosphère solaire à radiations monochromatiques

Nicolae Donici, un mare savant, cu o educație multidisciplinară, a abordat cu succes, atât domeniul astrofizicii, cât și pe cel al meteorologiei.

Posedând o capacitate de înțelegere superioară, vizionară, nu a privit niciodată lucrurile cu superficialitate, dovada constituind-o afirmațiile sale care au dăinuit în lucrările scrise și care se regăsesc în diversele publicații internaționale ce reglementează activitățile din domeniile astronomiei și meteorologiei.

Bibliografie

- Baikov, A.A., Gaina, A. 2003. *The Astronomer – N.N.Donitch*. Serb. Astron. J. No.166, 71-77, UDC 929 (498.3) Professional Paper, Pp 71-77
- Donici, Nicolae. 1923. *Iluminația crepusculară din Iulie 1923*, Buletinul lunar al Institutului Meteorologic Central al României, Iulie 1923, Pp. 108
- Donici, Nicolae. 1924. “*Raportul despre Observatorul din Dubăsarii Vechi*” (februarie 1924)
- Donici, Nicolae.1924. *Semaine internationales des nuages du 24 au 30 septembre 1923 a l'observatoire d'astronomie physique sis parc de Doubossary Vecchi* – Note presentee a l'Academie Roumaine le 13 Juin 1924
- Lebart, Luce.1997. La photographie et l'étude des nuages, La Météorologie 8e série-n° 17 – mars 1997, Pp. 33
- ***.1924. Anale Tomul XLIV, Ședințele din 1923-1924, Ședința ordinară din 4 aprilie 1924 (Președenția dlui I.C.Negruzzi)
- ***. 1923. Buletinul lunar al Institutului Meteorologic Central al României, Septembrie 1923, Pp. 138
- ***.1923. Buletinul lunar al Institutului Meteorologic Central al României, Octombrie1923, Pp. 156
- ***.1924. Buletinul lunar al Institutului Meteorologic Central al României, Aprilie 1924, Pp. 68, articol H.H.
- www.mathnet.ru/rus/person56120

Vă mulțumim pentru atenție!

Autori: Elena-Aurelia Țene - tene.elena@meteoromania.ro

Ancuța Manea - ancuta.manea@meteoromania.ro

Florinela Georgescu - florinela.georgescu@meteoromania.ro